

UCHWAŁA NR 19/10

RADY GMINY OPATÓWEK

z dnia 30 grudnia 2010 r.

w sprawie: przyjęcia do realizacji na 2011 rok Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii - program wchodzący w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami/ i art. 10 ust. 1,2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 ze zmianami/ oraz art. 17 ust. 1 pkt 1, pkt 12 i 13, art. 110 ust. 4 i ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej / Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zmianami/ Rada Gminy Opatówek uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2011 rok - program wchodzący w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Opatówek.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie od dnia 01 stycznia 2011 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII GMINY OPATÓWEK NA 2011 ROK

WSTĘP

Proces transformacji ustrojowej i demokratyzacji spowodowały wystąpienie w Polsce nowych problemów społecznych, nastąpił wzrost podaży i pobytu na narkotyki. Główną rolę odegrały czynniki związane ze zmianą społeczną, na które polityka wobec narkomanii miała niewielki wpływ. Podaż rosła wraz z rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej, rosnącym ruchem turystycznym, otwarciem granic, postępującą wymienialnością złotego i rozwojem przestępczości zorganizowanej. Na popyt wpływ miała intensywna transmisja wzorów kulturowych, wśród których pojawiły się także wzory używania substancji psychoaktywnych. Popyt rósł wśród ludzi młodych, szczególnie dotkniętych kryzysem transformacji, obserwujących upadek dotychczasowych wartości, bezradność pokolenia rodziców, brak perspektyw po ukończeniu nauki. Wyniki badań przeprowadzonych wśród młodzieży potwierdzają, że minął czas, kiedy narkotyki stanowiły dla młodych ludzi konkurencyjny model używania substancji psychoaktywnych. Jeszcze w latach siedemdziesiątych używanie narkotyków miało swoje ideologiczne podłoże, związane z ruchem hippisowskim, później zaś wpisane było w inne nurty subkulturowe. Używanie narkotyków stanowiło formę kontestacji świata dorosłych, symbolem którego był alkohol. Dlatego młodzież sięgająca po narkotyki programowo odzęgnywała się od alkoholu.

W latach osiemdziesiątych nastąpił proces emancypacji narkotyków. Sięgano po nie bez ideologicznych uzasadnień, tylko dla ich psychoaktywnych właściwości.

Aktualnie mamy do czynienia bardziej ze współwystępowaniem napojów alkoholowych i narkotyków w indywidualnych i zbiorowych wzorach konsumpcji niż z modelem "konkurencji" różnych substancji. Używaniu różnych substancji legalnych i nielegalnych towarzyszy interakcja problemów z tym związanych. Jeśli nadmierne picie i narkotyki występują jednocześnie, wywołują w sumie więcej poważnych problemów. Obserwuje się również interakcyjny wpływ innych czynników, np. stylu życia, czy warunków życiowych. Osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych doświadczają poważnych szkód zdrowotnych, szybko też podlegają procesowi społecznej degradacji. (W)g opracowania Profilaktyka w środowisku lokalnym, praca zbiorowa pod red. G. Świątkiewicz, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii Warszawa 2002).

Zgodnie z treścią Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. z 2005r. nr 179 poz. 1485 z późniejszymi zmianami) na organach administracji rządowej i jednostkach samorządu terytorialnego spoczywają zadania organizowania działań związanych z rozwiązywaniem problemów narkomanii. W celu efektywnego przeciwdziałania narkomanii oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Opatówek na 2011r. Podstawę działań związanych z zapobieganiem narkomani stanowi: Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.

CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów. Zadania ujęte w nim skoncentrowane są na rozwijaniu i popieraniu działalności informacyjnej i kulturalnej podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii oraz prowadzeniu działalności wychowawczej i zapobiegawczej polegającej na:

Cel główny programu :

- Profilaktyka
- Promocja zdrowego stylu życia
- Leczenie , rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych
- Ograniczenie podaży
- Badania , monitoring , ewaluacja
- Podejmowanie i wspieranie działań lokalnych oraz innych inicjatyw społecznych

Cele szczegółowe programu :

- Ograniczenie tempa wzrostu rozpowszechnienia używania narkotyków
- Ograniczenie wzrostu przestępczości związanej z używaniem narkotyków
- Ograniczenie liczby zgonów wynikających z używania narkotyków
- Utrzymywanie poprawy stanu zdrowia u osób poddawanych leczeniu i rehabilitacji
- Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków
- Zintegrowanie działań profilaktycznych (młodzież, rodzice, wychowawcy), wsparcie finansowe i merytoryczne programów profilaktycznych adresowanych do wszystkich zainteresowanych równocześnie: młodzieży, rodziców i nauczycieli.

Diagnoza

Uzależnienie od narkotyków i innych substancji jest chorobą społeczną, której konsekwencji doświadczają członkowie rodzin osób uzależnionych oraz środowisko społeczne.

Nie dostrzeganym przez rodziców zagrożeniem swych dzieci i młodzieży jest narkomania. Ponieważ używanie narkotyków jest nielegalne i często ukrywane, trudno jest ocenić rozmiar występowania tego zjawiska oraz związanych z nim niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych.

Dodać należy, że odsetek osób wychodzących z uzależnienia od narkotyków jest o wiele mniejszy niż przy uzależnieniu od alkoholu i sięga zaledwie kilku procent. Ogółem 0,4% zgonów i 0,8% wszystkich chorób na świecie przypisanych zostało używaniu narkotyków.

Polska znajduje się w czołówce krajów europejskich, jeżeli chodzi o używanie przez 15-16 letnią młodzież leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza. W badaniach ESPA z 2007 roku 18% młodych respondentów miało chociaż raz kontakt z lekami w celach innych niż medyczne.

Analiza wyników dotyczących palenia papierosów przez 15- i 16-latków wykazała, że Polska znajduje się poniżej średniej europejskiej.

W 1999 roku 33% polskiej młodzieży przyznało się do palenia papierosów w ciągu ostatnich 30 dni, w 2003 roku wartość ta wynosiła 31%, a wg ostatnich badań - 21%.

Badania przeprowadzone w 2008r. pokazują, że po okresie spadków używania substancji psychoaktywnych, nastąpiło odbicie w górę - młodzież zintensyfikowała w tym roku eksperymentowanie z środkami. W okresie 2003r. a 2007r. nastąpił spadek konsumpcji narkotyków wśród 15-17 - latków.

Analizę wyników dotyczących rozpowszechniania używania substancji nielegalnych wśród 15- i 16-latków w 2007 roku rozpoczniemy od najbardziej popularnego narkotyku, czyli konopi indyjskich. Ostatnie badania wskazują na spadek używania konopi w kategorii osób, które spróbowały tego narkotyku chociaż raz w życiu. Średnia europejska tego wskaźnika w przypadku konopi wynosi 19%.

W Polsce 16% badanych eksperymentowało z marihuaną i haszyszem, co lokuje nas poniżej średniej europejskiej. W porównaniu do 2003 roku spadek wyniósł 3 punkty procentowe. W przypadku innych substancji przynajmniej jednokrotny kontakt zadeklarowało 7% respondentów, zarówno w Polsce, jak i w Europie.

W pomiarze z 2003 roku odsetki te kształtowały się na poziomie 6% dla amfetaminy i 3% dla ekstazy. Możemy zatem mówić o spadku używania amfetaminy oraz stabilizacji w przypadku ekstazy w naszym kraju. Średnia europejska z pomiaru w 2007 roku dla tych substancji wynosi 3% i jest nieznacznie niższa od polskiego wyniku.

Grzyby- najbardziej popularny środek halucynogeny w Polsce, były używane przez 3% respondentów. Dokładnie taki sam odsetek badanych sięgał po ten narkotyk w Europie. W 2003 roku był on nieznacznie wyższy - 5% badanych zadeklarowało kontakt z tą substancją.

W przypadku pozostałych narkotyków, takich jak LSD, kokaina oraz heroina, wskaźnik sięgania po nie wyniósł 2%. Wyniki z Polski są poniżej średniej europejskiej. Jesteśmy natomiast w czołówce Europy, jeśli chodzi o używanie przez 15-16 letnią młodzież leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza co najmniej raz w życiu. W pomiarze z 2007 roku 18% młodych respondentów miało chociaż raz kontakt z lekami w celach innych niż medyczne. Używanie substancji psychoaktywnych jest bardziej popularne wśród chłopców niż dziewcząt, z jednym wyjątkiem - wspomnianych leków uspokajających i nasennych, z których eksperymentowało 24% dziewcząt i 11% chłopców. W przypadku marihuany i haszyszu mamy prawie odwrotne proporcje: 22% chłopców oraz 11% dziewcząt eksperymentowało z tą substancją. 5% chłopców sięgnęło po amfetaminę oraz ekstazy, w przypadku dziewcząt odsetki te były niższe i wyniosły odpowiednio 3% i 2%. Wszystkie powyższe wyniki odnoszą się do eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi, co oznacza przynajmniej jednorazowy kontakt.

(źródło: www.narkomania.org.pl).

Z badań wynika że młodzież dość dobrze orientuje się gdzie można kupić narkotyki (często wymienia się dyskotekę, szkołę, ulicę, park, dworzec PKP).

Rozpowszechnienie używania narkotyków jest bardzo zróżnicowane. Są szkoły i miasta, gdzie jakiegokolwiek doświadczenie z narkotykami ma ponad 30% młodzieży szkolnej, są i takie gdzie narkotyków praktycznie nie ma. Wyniki odnoszące się do postrzegania ryzyka szkód w efekcie używania substancji psychoaktywnych prowadzą do wniosku, że młodzież jest dość dobrze zorientowana w skali zagrożeń. Nie ulega też ona stereotypom obecnym wśród starszego pokolenia, według których pojedyncze eksperymenty z narkotykami budzą znacznie większe zagrożenie niż częste używanie w dużych ilościach substancji legalnych, takich jak alkohol czy tytoń.

Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia. W związku z tym w profilaktyce tych zachowań rekomendowane jest tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki) oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji.

Pomimo obserwowanego spadku sięgania po narkotyki, ostatnie badania wykazują na wzrost liczby osób uzależnionych w Polsce. Ocenia się, że liczebność tej populacji można oszacować w przedziale od 100 do 130 tys. osób, wśród których ok. 25-27 tys. to osoby uzależnione od opiatów. Te dane oraz rejestrowane zmiany na scenie narkotykowej i zmiany w potrzebach zdrowotnych populacji osób uzależnionych zmuszają do poszukiwania dla systemu leczenia uzależnień w Polsce nowych wzorców koncepcyjnych i organizacyjnych.

ANALIZA SWOT

Dla sporządzenia wniosków zastosowano analizę SWOT. Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- a) S (Strengths) - MOCNE STRONY - wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu
- b) W (Weaknesses) - SŁABE STRONY- wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu
- c) O (Opportunities) _ SZANSE- wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany
- d) T (Threats) - ZAGROŻENIA - wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Nawiązana współpraca z Kościołami na terenie z zakresu przeciwdziałania Narkomanii 2. Wdrażanie działań profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach 3. Gwarancja środków finansowych (wydzielony budżet) na działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii 4. Docenianie powagi problemu przez władze Gminy 5. Duże wsparcie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz GOPS dla działań profilaktycznych w szkołach	Mała ilość podmiotów (organizacji pozarządowych)realizujących działania z zakresu narkomanii 2. Rozszerzająca się skala zjawiska narkomanii 3. Brak monitoringu dotyczącego grup eksperymentujących z narkotykami (dzieci, młodzież),co przedkłada się na brak wiedzy o skali zjawiska na terenie gminy 4. Brak osób na terenie gminy posiadających kwalifikacje zgodne z obowiązującymi standardami Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii 5. Mała i nie wystarczająca komunikacja między podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii 6. Brak dla młodzieży pozalekcyjnych alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Uniezależnienie się podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii od wsparcia Gminy 2. Możliwość pozyskiwania przez podmioty środków z Unii Europejskiej oraz innych źródeł	1. Wzrost przestępczości 2. Powrót osób przebywających na emigracji zarobkowej, z których część mogła uzależnić się od narkotyków 3. Brak zachęty finansowej do pracy w obszarze

finansowania	narkomanii dla osób doświadczonych i posiadających kwalifikacje
3. Wzrost świadomości społecznej na temat problemu narkomanii	4. Obowiązujący w społeczeństwie wzorzec sukcesu za wszelką cenę
4. Wprowadzenie prawnych i finansowych mechanizmów ochrony rodziny.	5. Postępująca dewaluacja roli rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówku dokonał zakupu i przekazał nieodpłatnie osobom zainteresowanym testy narkotykowe w następujących kwotach :

TESTY NARKOTYKOWE	
ROK	KWOTA
2007	869,91 zł
2008	830,16 zł
2009	526,28 zł
2010	295,86 zł

Na w)w podstawie przyjmuje się do realizacji następujące kierunki działań w 2011 r.

I Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.

1. Współpraca z Wojewódzkim Zakładem Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie i wspieranie powyższej placówki leczenia odwykowego, która obejmuje profesjonalną pomocą osoby uzależnione z terenu Gminy Opatówek.
2. Współpraca ze Stowarzyszeniem KARAN- Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii Kalisz, ul. Graniczna 1.
3. Współpraca z NZOZ – Poradnia Uzależnień i Współuzależnień Kalisz, ul. Lipowa 5.
4. Udostępnianie informacji na temat placówek i telefonów zaufania, udzielających pomocy osobom z problemem narkotykowym.
5. Rozwijanie i wdrażanie działań samopomocowych dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem oraz członków ich rodzin.
6. Readaptacja społeczna (pomoc socjalna dla osób kończących pozytywne leczenie).
7. Publikacja informacji w Biuletynie Gminnym dotyczących profilaktyki w zakresie uzależnień od narkotyków.

II Zapewnienie pomocy socjalnej, psychologicznej i prawnej dla rodzin dotkniętych problemem narkomanii.

1. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy:
  - a. psychologicznej
  - b. prawnej
  - c. terapeutycznej
2. Pomoc dla rodziców dzieci zażywających narkotyki poprzez:
  - informowanie o formach pomocy dzieciom i młodzieży zażywającym narkotyki
  - uświadamianie członkom rodzin zagrożeń wynikających z narkomanii
  - dokonywanie przez pracowników socjalnych GOPS diagnozy sytuacji w rodzinach dotkniętych problemem narkomanii.
3. Stworzenie atrakcyjnych alternatyw, zaangażowania dzieci i młodzieży w działalność społeczną, sportową i artystyczną.
4. Współpraca z Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu w zakresie pomocy ofiarom, w których występuje problem narkomanii.
5. Współpraca kuratorów sądowych z terenu Gminy z pracownikami GOPS.
6. Współpraca Dyrektorów szkół z terenu Gminy z pracownikami GOPS.
7. Współpraca przedstawicieli Kościoła z pracownikami GOPS.
8. Pomoc społeczna dla osób uzależnionych i rodzin osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego .

III Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej , edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

1. Szkolenie nauczycieli wszystkich szkół i wychowawców świetlic z terenu Gminy Opatówek w zakresie uzależnień, przemocy, sekt.
2. Szkolenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników GOPS, funkcjonariuszy Policji.
3. Szkolenia dla rodziców we wszystkich typach szkół na temat uzależnień dzieci i młodzieży od alkoholu, narkotyków, sekt, agresji i przemocy.
4. Szkolenie realizatorów programu z zakresu zadań przeciwdziałania narkomanii
5. Prenumerata czasopism, zakup książek, broszur dla szkół, biblioteki gminnej obejmujących zagadnienia uzależnień i profilaktyki.
6. Wspieranie realizacji szkolnych programów profilaktycznych.
7. Badania diagnostyczne socjologiczne na populacji młodzieży szkół gimnazjalnych na terenie Gminy Opatówek.
8. Zakup testów wykrywających u młodzieży używania narkotyków i udostępnianie ich nieodpłatnie dla rodziców, opiekunów, szkół, lekarzy prowadzących praktykę na terenie Gminy Opatówek.
9. Propagowanie pro zdrowotnych wzorców zachowań poprzez lokalną kampanię edukacyjną.
10. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych sportowo-rekreacyjnych dla uczniów.
11. Prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
12. Organizacja wywiadówek profilaktycznych na temat zagrożeń wynikających z używania przez dziecko narkotyków lub alkoholu.
13. Prowadzenie działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży zakresu narkomanii.

IV Wspomaganie działań instytucji , organizacji pozarządowych i osób fizycznych , służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

1. Współorganizowanie z GOK, Świetlicą Środowiskową, OSP, szkołami, radami sołectkimi imprez mających na celu promocję wśród mieszkańców gminy: zabaw, życia rodzinnego i wypoczynku bez uzależnienia.
2. Wspieranie osób i rodzin, które przejawiają wolę walki z uzależnieniem.

REALIZATORZY PROGRAMU

Głównymi realizatorami programu są: samorząd gminny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Grupa Samopomocowa AA, Policja, placówki leczenia odwykowego, placówki oświatowe, służba zdrowia, Sąd, Kuratorzy sądowi, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe, rady sołectkie, Ochotnicze Straże Pożarne, Kościoły, zakłady pracy, kluby sportowe, terapeuta, pedagog, psycholog, inne podmioty (instytucje , stowarzyszenia) realizujące w swojej działalności zadania na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

V Tworzenie bazy materialnej , organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu.

1. Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz art. 11¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zostaną częściowo wydzielone na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Opatówek na rok 2011.
2. Zakup materiałów biurowych celem obsługi Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Opatówek na rok 2011.

VI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Gminny Program przeciwdziałania Narkomanii stanowi element realizowanych przez Gminę Opatówek celów polityki społecznej ujętych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatówek .

UZASADNIENIE

do UCHWAŁY NR 19/10

RADY GMINY OPATÓWEK

z dnia 30 grudnia 2010 r.

w sprawie: przyjęcia do realizacji na 2011 rok Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii - program wchodzący w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązała gminy do podejmowania działań zmierzających do wspierania przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu i usuwaniu następstw uzależnień od narkotyków, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji pozarządowych. Prowadzenie działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gmin i realizowane jest w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy - wchodzącego w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Ustawa wskazuje gminne źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań wynikających z gminnego programu narkomanii, którymi są dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszone przez przedsiębiorców handlujących napojami alkoholowymi. Opłaty te mogą być wykorzystane wyłącznie na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

W związku z powyższym wywołanie niniejszej uchwały jest uzasadnione.